

Áradás

(Hajdu Henriknek²)

BERDA JÓZSEF

Isten hozott bárhonnán is jöttél:
meddő uccalány, vagy
szivengyilkolt kapitalista!
A kedvem most valahogy nagyon kifenekedett magából.
Csak szomorúvérű embereket,
emberi arccal megvert embereket látok.
És megint ott vagyok, ahol voltam.
De jaj, amott már jön bikaizmú
hortobágyi paraszt és tüdőmbe önti
a kövér levegők megkorbácsolt ízét. –
Íme megint egy ember.
Nyugatról jön kikarmolni a szemeimet
és pálinkát iszik kenyér nélkül.
Mіндеgy.
Mít tudom én megmagyarázni, hogy mi ez?
Meggyulladt idegek részeg
csimborasszója, vagy tébolyda a Duna alatt?!
Mégis valahogy jólesik ez a
színes összezsufoltság ebben a
karbolszagú eleven kriptában!
De valaki felordít:
jaj végem van! és én nem
tudok segíteni, mert nekem is végem van
és te sem tudsz segíteni, mert
neked is véged van, az orvos pedig

² Író, műfordító (1890–1969). A *Nyugat*-ban kezdte munkásságát, az északi nyelvek és irodalmak ismerője, az 1910-es évek második felében Ibsen-fordításaival tűnt ki. (A *Nóra* korábbi fordítója – Jászai Mari segédletével – Reviczky Gyula, fordítása 1892-ben jelent meg.)

golyót röpített az agyába, mert jóllakott a halottakkal.
Inkább mondjuk, hogy jóreggelt és nyissuk ki az ablakot.
Mert testvéreim!
fehérek, sárgák, feketék, cigányok!
macskák, kutyák, verebek és majmok:
veletek sírom az örök unalmat én,
én, elsárgúlt aszfaltköpedék
itt a kőtengerben
és nevetek... nevetek, mert
holnap lesz a TEMETÉS
... és hiába!
mindnyájan meg fogunk halni.

(Berda József: Áradás. Újpest, Bognár-nyomda, 1926. 30.)

Játék a tűzzel

BRANDSTÄDTER KÁROLY

[...] Tudta, hogy a társadalom ítéletében egy vérfertőző lány lenne, aki az édesapját csábította tiltott kéjre. De miután a társadalom erről nem tud, tehát becsületes, jellemes tagjai közé számít.

A társadalom ilyen privát ügyekbe beleavatkozik, mintha köze volna ahhoz, hogy az apa leánymagzatjával alszik! És ugyanaz a társadalom elítéli a szabadszerelmet is. Dicshimnusz zeng a házasságnak. Innen van azután, hogy életerős emberek csak harminc éves korukban választhatnak élettársat maguknak, mert a pénz kérdését előbb nem oldhatják meg. A lányok prostituálják magukat a pénz kedvéért, a fiatalság a prostituáltakhoz jár, ahol a bizonyos elővigyázati szabályok után, előírt pózban elégíthetik ki magukat, és így lelke mélyében még a legalantosabb hím is érzi, hogy lealacsonyítja evvel emberi mivoltját. Hol van itt a morál?

Avagy a házasság morális intézmény? Hisz a házasság egyesek számára biztosítja azokat a féktelen orgiákat, amit a házasság kötelékén kívül férfi